

шляхом удосконалення нормативно-правової бази, яка регулює питання організації та діяльності Державного бюро розслідувань.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Кіслиця Ірина Олександрівна*.

Кріпак Н. Г.

студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

В умовах становлення України як незалежної, правової та демократичної держави важливим є реформування органів, що здійснюють розслідування злочинів. Завдання створення ефективної правоохоронної системи, яка б могла протидіяти корупції та організованій злочинності викликало потребу створення Державного бюро розслідувань (далі — ДБР). Забезпечення прозорості у діяльності ДБР є надзвичайно актуальним на сьогодні, адже цей аспект визначається не лише як показник ефективності функціонування ДБР, але і як першорядний аспект правової та демократичної держави, засіб встановлення довіри суспільства до публічної влади, необхідний елемент здійснення постійного і якісного зв'язку між громадянами і безпосередньо з органами ДБР.

Державне бюро розслідування було створено в 2017 році. В Законі України «Про Державне бюро розслідувань» визначено статус цього органу: «центральный орган виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність» та мету його діяльності: «запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції» (Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 05.01.2017 № 794-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 6. — Ст. 55).

Ідеологія ДБР полягає в тому, що воно повинне розслідувати кримінальні провадження, в яких фігурують правоохоронці, судді і службовці, посади яких відповідають категоріям «А» та «Б». Повноцінне функціонування ДБР розпочалося у листопаді 2018 р. (Про державну службу: Закон України від 01.01.2019 № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 4. — Ст. 43).

Прозорість у діяльності органів державної влади дозволяє громадянам отримувати адекватне уявлення і формувати критичні судження про стан українського суспільства, зміцнює дієвість і ефективність громадського контролю за діяльністю органів публічної влади.

Право на інформацію є одним з основних і невід'ємних прав людини, яка проживає у правовій та демократичній державі. Грунтуючись на знанні того, як саме в тому чи іншому суспільстві юридично оформлено і захищається право людини на інформацію щодо діяльності органів державної влади, можна судити про ступінь демократичності даного суспільства. Прозорість правоохоронних органів, зокрема ДБР, є невід'ємною ознакою демократичної держави.

Для забезпечення прозорості у діяльності ДБР, цей орган державної влади повинен через засоби масової інформації, на своєму офіційному веб-сайті та в інших формах регулярно інформувати суспільство про свою діяльність. Функціонування ДБР викликає постійний інтерес з боку громадськості та засобів масової інформації, який реалізується представниками ДБР через регулярне спілкування з представниками друкованих та Інтернет ЗМІ, відвідання телевізійних та радіофірів, проведення брифінгів. На сайті ДБР постійно розміщується інформація про останні новини, які стосуються роботи ДБР, в оперативному режимі надаються необхідні коментарі та роз'яснення.

До того ж, задля забезпечення прозорості у діяльності ДБР, відповідно до ст. 27 ЗУ «Про Державне бюро розслідувань» на них покладені такі завдання: 1) готувати та оприлюднювати не пізніше 1 квітня в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на своєму офіційному веб-сайті звіт про свою діяльність за минулий рік; 2) оприлюднювати та надавати інформацію на запити в порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації»; 3) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті звіти за конкретними запитами, у тому числі із зазначенням причин, через які певні заходи не були вжиті; 4) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті інформацію про призначення та звільнення працівників Державного бюро розслідувань; 5) оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті інформацію про хід розслідування проваджень, у тому числі інформацію про оголошення про підозру, спрямування провадження до суду чи його закриття тощо. Крім того, не може бути обмежено доступ до інформації щодо загального кошторису Державного бюро розслідувань, його компетенції та основних напрямів діяльності, а також щодо притягнення до відповідальності за вчинення правопорушень працівників Державного бюро розслідувань (Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 05.01.2017 № 794-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 6. — Ст. 55).

Втілення принципу прозорості ДБР безпосередньо пов'язане з антикорупційними напрямами реформування законодавства. Введення механізмів прозорості та їх реальне забезпечення в діяльності органів Державного бюро розслідувань є однією з форм протидії корупції.

Отже, дослідивши питання забезпечення прозорості у діяльності ДБР, можемо зробити такі висновки: прозорість у діяльності органів ДБР покликана забезпечити реальну доступність інформації для населення про прийняті ними рішення, а також визначати напрями їх поточної діяльності; прозорість діяльності ДБР носить функціональний характер, який спрямований на сприяння оптимізації регулятивних процесів в країні; завдання забезпечення прозорості діяльності ДБР є одним із антикорупційних напрямів реформування законодавства.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Деменчук Марина Олександрівна*.

Куза О. С.

студентка 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕРШІ ПІДСУМКИ РОБОТИ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Восени 2018 року правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до своєї компетенції почало здійснювати Державне бюро розслідувань. Теоретики і практики по-різному оцінює роботу ДБР: одні не вірять у ефективність розслідування проваджень, які раніше були віднесені до підслідності прокуратури, інші взагалі не бачать сенсу у створенні ДБР як самостійного органу. Проте сенс і так зрозумілий — зосередження функції досудового розслідування та нагляду в одному органі — прокуратурі — впливало на об'єктивність цих дій і суперечило міжнародним стандартам права. Тим більше, у перехідних положеннях Конституції України при її прийнятті, було вказано, що прокуратура продовжує виконувати функцію нагляду та функцію попереднього слідства до сформування системи досудового слідства і введення в дію законів, що регулюють її функціонування (Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/>